

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, május 6.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Vallás és államnyelv.
A képviselőház ülése.
Ultimátum Bulgária ellen.
Draga királyné milliói.
Csanádmegye közgyűlése.
Az aradi pékek bérmozgalma.
Andrássy Gyula gróf levele az obstrukcióról
Az asszonyok kegyeltje.
Blaha Lujza — Glogovácson.
Lujza hercegnő gyermeke.
A hadtest-iskola Aradon.
A görög-katholikus templom.
A hadsereget mozgósítják.
Őrségről megszökött katona.
Tárca: Menyháza és vidéke. Irta: Hajnal A. dr.
Regény-Csarnok: Klára grófnő. Fordította:
Ritt Gyula.

Vallás és államnyelv.

Arad, május 5.

A nemzetiségi kérdésnek eleven sebét tárta föl a közvélemény előtt Bánffy Dezső báró, Magyarország volt miniszterelnöke, a kiről egyet a legnagyobb elleneségei is elismertek: hogy vaskézrel, megelkuvást nem tűrő hazafias érzéssel fékezte meg a nemzetiségek tulkapásait, s minden vonalon megvédte a magyar állameszme fensőbbiségét a nemzetiségekkel szemben.

Annak az erélyes nemzeti politikának, a melyet Bánffy a kormány élén folytatott, alapeszméi és irányelvei hatalmasan domborodnak ki egy cikksorozatban, a melyet Bánffy a magyar nemzetiségi politikáról írt. Minden sora ennek a tanulmányának arról tanuskodik, hogy a nem-

zetiségi kérdésnek Magyarországon alig van alaposabb ismerője és hogy a mit ő ennek a kérdésnek bajairól ír, nem föltevés, s a tényeknek nem tulsötét színekkel való festése, hanem a valóság, az élet.

A legutolsó része ennek a cikksorozatnak, annyira belevág az életbe, hogy a közelmúltban történt s ép előttünk, aradiak előtt lefolyt események adják az illusztrációját.

A magyar nemzetiségi politika és a vallástaniítás között való összefüggésről ír Bánffy. Kifejti, hogy mily törvényellenes és mennyire sérti a magyar nemzeti állam eszméjét az az abuzus, hogy nem egy intézetben a vallástaniítás nem az intézet tanítási nyelvén, hanem valamely nemzetiségi nyelven folyik, s a vallástaniítást nyelvtanításra használják fel. Például a görögkeletiek ebbeli törekvését említi és bírálja. S cikke végén arra az eredményre jut, hogy a „nemzeti gondolat” megköveteli az államtól, hogy a felekezetek magyar tannyelvű iskoláiban a vallástaniítás nemzetiségi célok eszköze ne lehessen. Hogy mindezeknek igazat adhassunk, térjünk vissza a közelmúltba.

Az aradi görög keleti román szentszék foglalkozott nemrégiben ezzel a kérdéssel. A temesvári állami tanítóképzőben és a csabai főgimnáziumban megtörtént az, hogy az intézeti igazgatók felszólították a görög keleti román hitoktatókat, hogy a hittant ne román, hanem magyar nyelven tanítsák. A hitoktatók mindakét helyen megtagadták ezt, az igazgatók pedig

panaszszal járultak a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. *Wlassics* Gyula erélyes rendeletben meg is hagyta az aradi görög keleti román szentszéknek, mint a hitoktatók felettes egyházi hatóságának, hogy a hitoktatókat a hittannak magyar nyelven leendő tanítására utasítsák.

Az aradi görög keleti szentszéknel rávaszul bántak el ezzel a miniszteri leirattal. Akkor még biztak benne, hogy *Mangra* püspökségét megerősítik. Ha a miniszteri rendelet végrehajtását megtagadják, a mi szívők szerint való lett volna, árnyat vetnek *Mangrának* ez időben teljes erővel kürtölt „hazafiságára.” Miért legyünk a hazafiatlanok mi; — gondolták — legyen hazafiatlan a metropolita. Határozatot ennélfogva nem hoztak, hanem az ügyet érdemleges elintézés végett a metropoliai szentszékhez terjesztették fel. Azóta fél év elmúlt, de az érseki szentszék határozatáról mit se hallunk.

Van még egy oldala ennek az ügynek. A miniszter ezen rendeletével kimondotta, hogy a vallástaniítást az állami középiskolákban csakis magyarul lehet folytatni. Ez a rendelet tehát elvi jelentőségű. Mint történik mégis az, hogy az aradi középiskolákban a görög keletiek hittanját még mindig románul tanítják?

Hogy ebben maguk az illető intézetek követnek el nagyobb mulasztást, a miért a temesvári és csabai iskolákéhoz hasonló fölterjesztést nem intéztek a miniszterhez, — vagy pedig a miniszter, a kinek az ily intézkedést nem egyes intézetekre, hanem az összes középiskolákra nézve, körren-

Menyháza és vidéke.

(Főolvasás. Tartotta az országos turista-egylet budapesti osztályának főolvasó-estélyén: Hajnal Albert dr.)

Egy kevésbé ismert, de természeti szépségekben gazdag, változatosságban bővelkedő vidékre kívánom önöket kalauzolni, hol szeliden emelkedő hegyek közt, kies völgyek mentén, lomberdők zugása, patakok csörgése, s himes réteknek pompázó viránya fogadja az utast.

Aradvármegye észak keleti határán, a *Kodru* hegység egyik keskeny völgyében fekszik *Menyháza*. A nagy közönség előtt csak az újabb időben lett némileg ismerős ez a vidék. De a tudomány férfiai, kik a *Bihar-Kodru* hegységet különféle irányban tanulmányozták: rég ismerik ezt. Tudományos szempontból ki is van e vidék aknázva bőven. Növénytaniilag régebben dr. Kéry Imre, újabban dr. Simonkai Lajos, föld és vízrajzilag, földtanilag Kunfalvy János, Peters Károly, Schmidt Adolf, Lóczy Lajos, dr. Pethő Gyula s még többen ismertették e vidéket. Történeti, közigazdasági s etnográfiai szempontból dr. Márk Sándor s Gaál Jenő egyetemi tanárok tárgyalják.

Fővárosi és vidéki, különösen az aradi hírlapok tárcáiban is jelennek meg olykor egyes közlemények, melyek már nemcsak tudományos, de turista szempontból is méltatják a menyházai hegyeket és völgyeket. Az A. Cs.

E. V. igazgatósága, az aradi turista egylet, az aradi közép és iparos iskolák tanári kara, a Kölcsey-egylet, a dal-egyesületek, mindannyian dicséretes buzgalmat fejtenek ki, hogy kirándulásaikkal e vidékre tereljék a figyelmet, melyre szépsége és közelségénél fogva egyaránt rászolgál. De rá különösen azért is, mert egy igen szép és háladatos turista út irányának kezdő, illetve végső pontja. Értem: a menyháza-vaskóhi, illetve vaskóh-menyháza utirányt.

Ismertetés ennek is ez lesz főiránya. Ez lesz az országút, melyen hallgatóimat vezetni kívánom, és pedig:

1. Aradtól Borossebesig, röptében, vasuton;
2. Borossebestől Menyházáig, egy kis keskeny vágányu hegyi pályán, kiszállva Déznánál s megtekintve a déznai várhegyet és romokat.
3. Menyházától Vaskóhig gyalog vagy lóháton.

Mielőtt azonban utunkat megkezdendők, vessünk egy futó pillantást egész általánosságban: a *Kodru* hegységre. E hegyvidék közeit a trachit, mész és márvány alkotják. A trachit, a hegyesség tömegéhez aránylag nagyon kis területet foglal el s ugyiszólván csak csekély foltokat képez az alsó zónákban. A mész és márvány képződések már nagyobb kiterjedésűek ugyan, de csak mint takaró borítják az alattuk fekvő homok köveket és és palákat, melyek a hegység

főtömegét, zömét alkotják s a felső zónákban nagy kiterjedésű rónákban bukkanak napvilágra. (Czárán Gy.)

E közetekben meglehetősen virágzó ipar fejlődött. A nagy alföldi műutakhoz ezer-ezer vagon trachitkővet szállítanak évenként. A meszet égetik, vagy a mezőhegyesi cukorgyárhoz, mint mészkövet nagyban szállítják. A márványban uralkodó a veres szín, s épületekhez, mint díszítmények, oszlopok, erkélyek, lépcsők, újabb időben különösen keresett a menyházai márvány. A *vasbányászat* szintén jelentékeny. Régebben a tulajdonos uradalmak foglalkoztak a *vasbányászat* és gyártással. Újabban a *borossebesi vasbánya részv. társaság* bírli a bányák nagy részét, s nagyobb befektetéssel akarja fellendíteni a *vasbánya* ipart. A *faállomány* e hegyvidék erdőségeiben főleg a bükk, mely keresve van, szil, gyertyán, kőris és tölgy, meg nyírjával. Szép *hárszék* példányok is fordulnak elő. Gyümölcsfák közt a dió bámulatos példányokban, az alma jóformán csak egy, a *sikulai* fajban van képviselve.

E vidéknek nagy a *vízbőség*. A *Kodru* déli lejtőjén mintegy 40 patak vezet le a vizet a menyházai patakba, mely itt a fürdő forrás vizeivel is szaporodván, Déznánál már tekintélyes patakká válik s mint ilyen a *Fehér Kőrös*be ömlik. A nyugati lejtő vizeit a *Tőz* patak fogja fel, s megkerülvén a *kodru* nyugati kiágazását: a *Fekete-Kőrös*be ömlik, hová az

deleti úton kellene foganatosítani, nem vitatjuk. A szomorú tény az, hogy a *valás- és közoktatásügyi miniszter rendelete végrehajtva nem lett, s annak intenciói egyáltalán nem érvényesülnek.* Ily tények mellett csakugyan nehéz az állameszme és az államnyelv szuverénitását megóvni a nemzetiségek hatalmaskodása ellen.

Bánffy Dezső báró cikke, a melylyel ezt a nagyjelentőségű dolgot megbolygatta, legyen mementója a vallás- és közoktatásügyi miniszternek. Ne elégedjék meg azzal, hogy egyes iskolák fölterjesztésére rendeletet intéz a nemzetiségi egyházakhoz a magyar vallástanítás érdekében, hanem kérlelhetlenül követelje meg annak végrehajtását, és ugyanezt mondja ki, s rendelje el az összes középiskoláknál, s valamennyi ugynevezett nemzetiségi egyházzal szemben. Különbösen azt kellene hinnedünk, hogy Temesvárott meg Csabán más-kép szól az igazság, mint Aradon.

Az országos függetlenségi párt ma délután Kossuth Ferenc elnöklété alatt értekezletet tartott, melyen megállapodtak, hogy a kvóta bizottság tagjainak választásánál minő álláspontot helyezkednek. A párt egyhangulag kimondotta, hogy ezt a választást nem fogja megobstruálni s Kossuth Ferencet bízta meg, hogy a párt álláspontját a Házban kifejtse. A párt egyébként azt is elhatározta, hogy az állami életre vonatkozó szükséges javaslatokat nem obstruálja meg, csak az indennitás ellen folytatja a harcot, mivel azt a kormány a katonai javaslatok tárgyalására akarja felhasználni.

Lemondott képviselő. *Veszprémből* táviratozzák: *Ovári* Ferenc dr., a nagyvázsonyi kerület orsz. képviselője mandátumáról leköszönt, amit nyílt levélben közölt választóival. Ovárit rá akarják bírni, hogy a képviselőséget újból vállalja el.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, május 5.

A képviselőházban ma még a karzat érdeklődése is megcsökkent. A jegyzőkönyv hitelesítése előtt Ugron Gábor megjegyzése kellett némi mozgást, aztán üres ház előtt Várady Károly, Benedek János és Endrey Gyula támad-

észáki lejtők összes vízei is ömlenek. (Dr. Pethő Gy.)

E nagyon is futó s általánosságban tartott megjegyzések után megkezdhetjük utunkat.

De hát tulajdonképen hol is fekszik Menyháza, s hogy lehet oda eljutni? Dr. Kéry Imre, Menyháza első ismertetője, a „Menyházai források” 1866 ban megjelent művében, így írja le Menyháza fekvését: „Fekszik Aradmegye keleti határszélén feltornyosuló, bükkösökkel fedett azon hegyláncolatok egyik völgyében, melyek Bihar felé húzódván s az ottani hegyekkel egyesülvén, a híres Bihar hegység előhegyi láncolatát képezik. Hozzá három országot vezet: az aradi, a bihari és erdélyi. Legérdekesebb meglepetésben részesülnek azok, akik Aradmegye rónája felől közlekednek. Minthogy e rónából egyenkint előforduló, dombosodó vidékeken át fokanként végre azon hegységek közé jutnak, melyeket míg Világoson túl kelet felé kékelleni láttak; még a bihari vagy erdélyi utas eddig is folytonosan hegy-völgyes vidéken át vergődik ide.”

Ma változott viszonyok vannak itt is. Bihar felől ugyan még áll a régi helyzet, mert Vaskohról Menyházára gyalog 7 óra, lóháton 5 óra, kocsi pedig nagy kerülővel, fázósó hegyi úton, Dézna felé 10—12 óra alatt tehető meg az út, mikor a levegő-távolság alig 20—25 kilométer.

ták a miniszterelnöki jelentést. Endrey aztán azzal keltett derűtséget, hogy a miniszterelnököt képviselőtársának és volt miniszterelnöknek szólította.

A karzaton ma a szerb külügyminiszter is megjelent a szerb konzullal és rövid ideig hallgatta a vitát. A folyosók ma csendesek voltak, a kapacitáció megszűnt és híre járt, hogy a függetlenségi párt a király megérkezésében bízik. Ha megíó a felség, egy két viharos ülésel fogják a legfelsőbb körök figyelmét a parlamenti harcra és az ország követeléseire felhívni.

Részletes tudósításunk itt következik:

(A kifogásolt jegyzőkönyv.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, báró Fejérváry Géza és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök fél 11 kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Szöts Pál jegyző felolvassa a tegnapi jegyzőkönyvet.

Ugron Gábor kifogásolja, hogy a jegyzőkönyv papírszövegekből van összeállítva. Így kétségbevonható a hitelessége a jegyzőkönyvnek. Arra kéri az elnökséget, hogy egy papírosra írassa a jegyzőkönyvet.

Elnök kijelenti, hogy a jegyzőkönyv csak impurum és azt az irodában letisztazzák. A mai rendszer évtizedes szokáson alapul.

Ezután hitelesítik a jegyzőkönyvet.

Elnök jelenti, hogy Lovász Márton sürgős interpellációt jelentett be a szaloniki flotta-demonstráció tárgyában. Az ülés végén fogja előterjeszteni.

(Széll Kálmán jelentése.)

Várady Károly a miniszterelnök jelentése ellen foglal állást. A miniszterelnököt folyton ex-lex miniszterelnöknek mondja, de beszédét nem hallgatják és végre is leül.

Benedek János szintén törvénytelennek tartja a jelentést, és az államszámvevőszék jelentését is törvénytelennek tartja. A jelentést, ugymond, a miniszterelnök tegnapi módosítása ellenére is tárgyalni kell.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nincs is indítvány!

Polonyi Géza: Vonja hát vissza!

Széll Kálmán miniszterelnök tagadólag int.

Polonyi Géza: Miért ragaszkodik a miniszterséghez?

Széll Kálmán miniszterelnök: *Ezt maga sem hiszi, én sem hiszem!*

Polonyi Géza: *Hát mondjon le!*

Benedek János nem tartja Széllt alkotmányos miniszternek, hanem automata miniszternek. Ebbe az automata gépbe beledobnak egy kétfejű sast, meg egy Szent István-rendet és kijön egy felelős magyar miniszterelnök. (Derűtség a szélbalon.) De van szerinte a kor-

Arad felől azonban az A. Cs. E. V. körös-völgyi vonalán Borossebesen át: gyorsan és kényelmesen elérhető Menyháza. Budapestről az esti 10 órai személyvonattal indulva Aradon át, másnap d. e. 1/2, 11 órakor Menyházán vagyunk. A reggeli 7 órai gyorsvonattal induló utas pedig ugyanaz nap d. u. 5 órakor Menyházán van.

Borossebestől Menyházáig egy magán tulajdon képező keskeny vágányu hegyi pálya közvetíti a személyforgalmat s valószínű már ez év folytán itt is *gőzmotoros vasúti kocsik fognak közlekedni.*

Utunk Aradról Menyházáig 4 1/2 órát tart. Engedjék meg, különösen azok, kiknek ereiben igaz turista vér kering, s kiket jövőbe látó szemeim már fel is fedeztek a budapesti, illetve az aradi pályaudvarban, hogy Aradtól utitársukul szegődve, fogyatékos erővel ugyan, de a szép vidék iránti igaz lelkesedéssel vigyem a magyarázó szerepét.

Arad! *A vértanúk városa!* Akit utja erre visz, áldozzon a hazafi kegyeletnek s tekintse meg a *szabadságszobrot*, szomorú emlékét a nagy tragédiának. *A vesztőhelyet, a magyar Golgotát*, hol a 18 dicső tábornok oly lealázó, de ép oly *dicsőséges* halált, *a halhatatlanság halálát* szenvedte!

Eltételezve a gyászos történelmi vonatkozástól, Arad különben is méltó a megtekintésre.

mánynak nem automatikus intézkedése is. Így az állami tisztviselők adóját május elsején a tisztviselők megkérdése nélkül levonták. Ez szerinte törvénytelen. A jelentés visszaadását kívánja.

(Endrey vádja.)

Endrey Gyula: T. Ház!

Széll Kálmán miniszterelnök: Már szólt hozzá!

Endrey Gyula: Téved tisztelt képviselőtársam, én nem szóltam hozzá. (Derűtség.) A mikor tisztelt képviselőtársam, a *volt* alkotmányos miniszterelnök Széll Kálmán miniszterelnökké lett (Derűtség a szélbalon), bejelentette azt a családi eseményt, hogy hármás ikergyermeke született: a jog, törvény és igazság. Es ime most súlyos családi gyász érte t. képviselőtársamat, mert egyik gyermeke: a törvény kisenvedett, és most a másik két gyermeke agóniában van.

Azt mondja azután Endrey, hogy ez nem személyi harc, ők elvékért és nem személyek ellen harcolnak, ők tisztelik, becsülik, sőt szeretik egyéni tulajdonaiért Széll Kálmánt. Sajnálja, hogy belement Széll az ex-lexbe, de többé alkotmányos miniszterelnöknek nem ismeri el és nem is maradhat miniszterelnök később sem. Hivatkozik Hieronymi Károlynak egy négy év előtti beszédére, a melyben az ex-lex ellen tiltakozott. Csodálja, hogy míg négy év előtt kivonult a szabadelpártból a szellemi és vagyoni arisztokrácia, és most nem lép ki. A Tisza lexszel foglalkozik ezután és a mostani jelentést ahhoz hasonlónak tartja. Hieronymivel foglalkozik újból és idezi azon kijelentését, hogy törvénytelen időben adót szedni nem lehet; nemcsak nem szabad, de nem is lehet. (Nagy zaj a szélbalon.)

Polonyi Géza: A Széll-huszárok fizetnek! (Zaj.)

Endrey azzal vádolja a kormányt, hogy törvénytelenül szedet adót és hogy Ausztriában a magyar ujoncotak is sorozzák. Egy Barabás Bélához intézett levelezőlapot mutat be, a melyen jelentik, hogy két ujoncot besoroztak Ausztriában. (Nagy zaj a szélbalon.)

(A szaloniki-i események.)

Lovász Márton sürgős interpellációt intéz a miniszterelnökhöz, kérdezővén, igaz-e, hogy osztrák és magyar hadihajók vannak Szalonikiban? Mi a célja ennek? Es nem lesz e demonstrációnak konfliktus a vége?

Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek. Ot perc szünet volt.

(Egy közbeszólás.)

Tallian Béla vette át szünet után az elnöki széket.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter válaszol Várady Károlynak multkori interpellációjára, melyet egy fiatal ember önkéntességi joga ügyében intézett hozzá. A miniszter kijelenti, hogy az illetőnek nem volt érettségi

Modern város. Hatalmas gyáripar, waggongyár, szeszygár, malomipar, butorgyárak stb., vízvezeték, csatornázás, villamos világítás. Díszes középületek: mint a *városháza, az A. Cs. E. V. palotája, az aradi Nemzeti Színház* stb. Iktető köz- és társadalmi élet. Nagy műpártoló közönség. De már itt uton-utfélen fülünkbe cseng az *oláh, szerintők román* beszéd: s ez így megy tovább utunkban is.

Sikon haladunk. A gróf Zselénszki-féle kitűnően gondozott *ötvenes gazdaságon, s Új-Szt. Annán* át. De már közeledünk a hegységhez. Jobboldalt félkörben köríti az alföldi sikot az aradi hegyalja. (Paulistól Apateleki.)

Látványának is szép e nemes bortermő vidék. De érdekes is. Mert az egész *jobboldali hegyláncolat* egyszerre, minden dombos átmenettel nélkül, meredeken emelkedik ki az alföldi síkból, míg baloldalt fokozatos az emelkedés, s kisebb dombok és hegyek előzik meg a magas hegységet. (Dr. Pethő Gy.)

Első hegymenti állomásunk Világos. Ismét egy szomorú név! A hősi küzdelem itt végződött. És bár a fegyverlerakás ténye a *szőlősi* sikon történt: a nagy gyászeseemény Világoshoz fűződik. A világosi vár különben mint *végvár* szerepelt, s 1831-ben már állott. A XV-ik századtól a XVIII-ik századig, sokszor nevezetes szerepe volt az ország szomorú történetében. Volt a *Maróthyak, Báthoryak, Hunyadiak*

bizonyítványa s így nem is lehetett egyéves önkéntes.

Várady Károly kijelenti, hogy a választ nem veszi tudomásul. Kérdését annak idején alkotmányos miniszterhez intézte, most pedig egy képviselőtől kap rá választ, a ki beleül a bársonyszékbe és kiadja magát miniszternek.

Drakulics Pál (közbeszól): *Nem szög, enli magát, hogy ily butaságot beszél?* (Nagy mozgás, zaj.)

Elnök felkéri Drakulics Pált, hogy ismétlje közbeszólását, mert azt a nagy zajban nem értette meg.

Drakulics: Már nem emlékszem, hogyan mondtam. Butaságot, vagy számárságot említettem. (Általános zaj.)

Elnök Drakulicsot rendreutasítja.

Várady Károly: Sem a butaság, sem a számárság kifejezés miatt nem szabad senkit rendreutasítani. Az nem sértés. (Derűtség, zaj, elnök többször csenget.) A választ csak akkor fogja tudomásul venni, ha azt alkotmányos minisztertől kapja meg.

A baloldal a kérdés fölött névszerinti szavazást kér.

Barabás Béla indítványozza, hogy a szavazást holnap tartsák meg.

A Ház így határozott s ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Edvárd király bucsuja.

Páris, május 5. Loubet elnök az angol királytól a következő táviratot kapta: „Cherbourg. Mielőtt elhagyom Franciaország területét, még egyszer legmelegebb köszönetemet óhajtanám kifejezni önnek azért a barátságos fogadásért, amelyben ön, az ön kormánya és az ön népe engem Franciaországban és Párisban való tartózkodásom idején részesítettek. Ennek emléke soha el nem tűnik szívemből.“

Az angol felsőházból.

London, május 5. A ház Kinlock ezredes ügyét tárgyalta, akit ölmentettek volt az első testőrgaránatos zászlóalj parancsnokságától, mivel nem akadályozta meg azokat a durvaságokat, amelyek az ezred tisztjei között előfordultak. A vita folyamán Roberts lord, a hadsereg főparancsnoka tiszti becsületszavára ünnepiesen kijelentette, hogy az erőszakosságokban érdekelt tiszték közül senkinek barátai vagy rokoni nem fordultak hozzá és senki sem próbálta meg őt ebben az ügyben befolyásolni. Roberts hozzátette, hogy szilárdan el van tökévelve, hogy elejét vegye az ilyen méltatlan szokásoknak.

kezén. Bizonyára fényes, dicsőséges napokat is látott. De látta a török pusztítást, a Péro és Hóra féle lázadást, mikor az akkori birtokos, Bohus János saját maga lövelte össze a várat, hogy a lázadók benne tanyát ne üssenek. Most báró Bohus birtok.

A várrom hegytetőn fekszik. A hegy kopár, cserlyés. Tűrhető út vezet a romokhoz délről és keletről. Szép kilátás az alföldi síkra, s a magas hegységekre.

Muszka-Magyarád. Előttünk a nemes bortermő aradi hegyalja. Számos diszes, nyaralónak is beillő kolna hívogatólag mosolyog a távolból. Az aradi szőlőbirtokosok egyrésze itt is szokott nyaralni. Hasznos, kellemes és jó szokás. Különösen annak, akinek saját szőlője van. De mit tegyen az, ki a földi jóval nem rendelkezik s mégis akar vagy kell neki nyaralni? Kész a felelet: nyaraljon bárhol, csak benn az országban, ne pedig külföldi, osztrák, cseh, vagy stájer fűrdőkön.

Pankota. Hajdan itt is végvár volt. Most már romja sincs. Csak a kopasz hegyen történt ásatások mutatják a vár helyét. 1818-ban már említik a pankotai várat, melynek Iváka volt várnagya. Később a Losonczyak kezére került. Most herceg Szulkovszky birtok.

(Folytatása következik.)

Ultimátum Bulgária ellen.

(A szaloniki-i merényletek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 5.

A Balkán eseményei, a fejedelmi látogatások pompája dacára, magukra terelik a közfigyelmet. A szaloniki-i merényletek, az üszkübi zavargások és az osztrák-magyar és az olasz flottának Szaloniki előtt való megjelenése sokkal komolyabb események, semhogy azoknak jelentőségét kicsinyíteni lehetne. Hozzájárul ehhez, hogy úgy Törökország, mint Bulgária és Szerbia titokban fegyverkeznek.

Annyi bizonyos, hogy az ugynevezett reformakció, melyet monarchiánk és Oroszország indítottak meg, teljesen kudarcot vallott. Sőt azt lehet mondani, hogy a reformakció az állapotokat még rosszabbra fordította a Balkánon. Mert egyrésztől felkeltette a keresztények igényeit, másrészt pedig kihívta a mohamedánok ellen-szenvét.

A Balkán, úgy látszik, már a közel jövőben is nagy horderejű eseményeknek lesz színhelye. Mert a mostani állapot tarthatatlan. Vagy a töröknek fog majd ki a türelme és végső kétségbeesésében rárohan a bolgárokra, mint a kik a legtöbb bajt okozzák neki, vagy pedig a macedónok szerveznek egy általános felkelést melybe Bulgáriát is belevonják és meg fog kezdődni az élet-halálharc a keresztények és a mohamedánok között. E két eshetőségnek pedig csak egy következménye lesz és pedig az, a mit már régen jósolnak, hogy a hatalmak Európa békéjének megóvása céljából végre fogják hajtani Törökország felosztását.

Mai távirataink a következők:

Konstantinápoly, május 5.

Az utolsó konzuli jelentések a közbiztonsági közegeknek és csapatoknak a szaloniki-i események alkalmával tanúsított magatartásáról egybehangzólag megerősítik, hogy az általában véve kielégítő volt. Szörványos eseteket a rendkívül körülmények kimentenek. Az egyetlen súlyos eset úgy látszik, két gyermek megölése, akiknél dinamitot találtak. Egyetlen konzuli jelentés sem közöl bizonyos adatokat a két fél veszteségeiről. A törökök most kijelentik, hogy a halottak száma mindkét részen nem több ötvennél.

Konstantinápoly, május 5.

Az itt küszöbön álló merényletekről szóló hírek eddig nem nyertek újabb megerősítést. Török részről mindamellet megfokozták az óvintézkedéseket, különösen a kertészek ellenében, a kik majdnem kizárólag bolgárok és nagy területeket kultiválnak a városban és azon kívül, e szerint kétségkívül jó alkalmuk volna dinamit becsempészésére és elrejtésére. Az orosz nagykövetség ellen tervezett merényletről szóló hírek szintén ellenőrizhetetlenek és nem valószínűbbek a többi híreszteléseknél.

Konstantinápoly, május 5.

Egy újabb pristnai hír megcáfolja az előbbi jelentéseket, hogy a lumézek és az ipei albánok egy része elfogadta a reformokat és ellenkezőleg azt jelenti, hogy számos törzs besség kötött a reformok ellen, a mi az üszkübi vilajetben előreláthatólag kielésíti a helyzetet. Ez a hír azonban ellentmondásban van a török adatokkal és a bizalomteljes hangulattal és megerősítésre szorul. Híre jár, hogy az üszkübi vilajetben az albánok meggyilkoltak egy török tábornokot. Megerősítést ez a hír sem nyer.

Szaloniki, május 5.

Az Ottomán-bank épülete előtt egy robbanó anyaggal telt barlangot fedeztek föl, melylyel egy egész városrészt levegőbe lehetett volna repíteni. A pánik óriási. A vérengzés ma megismétlődött. Hírlik, hogy negyven katonát meggyilkoltak.

Konstantinápoly, május 5.

A szaloniki-i dinamitmerénylet ügyében megindított vizsgálat konstata, hogy a merényletre már két év óta készülődtek. Az a vád is felmerült, hogy a merénylet tervezéséről a bolgár kormány egyik tagjának is volt tudomása, aki támogatásban is részesítette a merénylőket.

Konstantinápoly, május 5.

Az ostromállapot kihirdetését mára várják. Eddig még nem lett kibírdetve. A halottak száma 321, a sebesültek pedig 530. A bolgár merénylők már majdnem valamennyien hűvösön vannak.

Köln, május 5.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a Ildiz kioszkban tegnap a szultán elnöklése alatt haditanács volt, a melyen a nagyvezér klerószakolta az ultimátumot Bulgária ellen. Az ultimátumot e hét folyamán küldik el Szófiába.

Belgrád, május 5.

Szalonikiben a bolgárok üldözése egyre folyik. A török zsandárok ma 150 bolgárt koncoltak fel s holttesteiket kivitték a temetőbe, a hol eltemetetlenül fekszenek. Egy pópa a templomba menekült, ennek is utána mentek és legyilkolták. Sok bolgár a csendőröktől való félelmében öngyilkosságot követett el. Ma újból letartóztattak két bolgárt, a kik ruháikban bombákat rejtegettek.

Draga királyné milliói.

(Szerb udvari pletyka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 5.

Odalenn, Belgrádban, ugyancsak különös szelek fujnak a konak körül. Az ország olyan, mint a zsarátnok, amely minden pillanatban lángba borulhat s a királyi család pedig tele van az apró bajaival. Megirtuk nemrégiben, hogy Sándor király s a királyné között nagyon kiélesedtek már az ellentétek s ki tudja, nem lesz-e csakhamar a fiatal király romantikus házasságának is botrány a vége. A szerb ellenzék mindenesetre azon van, hogy siettesse ezt a válságot. A legjobb alkalom ehhez a trónörök-lés kérdése. Minthogy ezidőszent nagy az izgatottság egész Szerbiában, valószínűnek tartják, hogy Lyunevica Nikodémmak trónörökössé való kiáltása kudarcot fog vallani. Ez a kudarc pedig egyszersmind a királyné hatalmának és befolyásának is kudarca lesz.

Azonban Draga nem nagy nyugtalansággal néz az események elé. Beszéli, hogy öt millió dinárt takarított meg, amelyet angol bankban helyezett el. Azt is kolportálják széltiben, hogy néhány hónap előtt még öt milliót kapott állítólag egy külföldi hatalomtól. A pétervári udvar is pénzküldeményekkel békíti ki a királyné megsértett hiúságát, akinek látogatása elől tudvalevően a cárné kitért.

Pétervárról sürgetik egyszersmind a trónöröklés kérdésének megoldását a királyné óhaj-tása szerint. Ezenben a szerb nép és az ellenzék a tervet mindenáron meg akarja hiúsítani. Sikerül-e a terv, vagy nem: a királyné mindenre el van készülve. Tízmillió dinár vagyona van és ez meglehetősen megnyugtatója. Így beszél a dolgot szerb ellenzéki körökben.

Amíg azonban a dolog dülöre kerül, a szerb királyné gondoskodik róla, hogy beszéltesse magát. Így legutóbb egy volt szerb miniszternek felesége, aki Draga királyné esküdt el-lenségei közé tartozik, meghívást kapott, hogy jelenjen meg az udvarnál. Az urhölgy egy belgrádi nőgyógyász élén áll s ebben a minőségben jelentést kellett tennie a királynénak. Meg is jelent az audienzián, de úgy tett, mintha az udvari etikettet nem ösmerné és a királynénak *nem csókolni kezét*. Másnap egy társaságban dicsékedett ezzel. Elmondta, hogy ő nagyon is jól ismeri az udvari etikettet, hanem esze ágában sincs a királynénak kezét csókolni. A társaság egy hölgytagja elmondta ezt a férjének; ennek pedig nem volt sürgősebb dolga, mint az, hogy a dolgot az udvarnak besugja.

Hétfőn délelőtt a hölgy lakása előtt egy udvari kocsi állt meg. Egy udvari tisztviselő jelentkezett a hölgnél s felszólította, hogy azonnal jelentkezzék az udvarnál. A felszólítás elől nem lehetett kitérni; a hölgy az udvari kocsiába ült.

A konakban a királyné fogadó termébe akart menni. De a királyné már a küszöbön állt és szó nélkül — *csókra nyújtotta kezét*. A hölgy kényszerhelyzetben volt; megcsókolta a királyné kezét, mire a királyné ráírvált:

— *És most takarodjék!*

Nyomban becsapódott a megrémült hölgy orra előtt az ajtó. Az így megleckéztetett urinőt az udvari fogat már — nem várta a konak előtt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Dalegyület f. hó 10-én délután 2 órakor rendkívüli közgyűlést tart a polgári fiúiskola épületében, mely közgyűlésre az elnökség a tagok tömeges megjelenését kéri.

Csanádmegye közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, május 5.

Csanádmegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt folytatta és fejezte be a tegnapi délelőtt félbemaradt közgyűlést.

A gyűlésen ma is *Mesko Sándor dr.* főispán elnökölt, de a bizottsági tagok érdeklődése nagyon megcsappant. Alig voltak huszan s jóformán vita nélkül vették tudomásul, illetve fogadták el az állandó választmány határozati javaslatát. Ami apróbb kis parázs-viták keletkeztek, azok is személyi jellegűek voltak.

A különféle miniszteri leiratok, közigazgatási és társörvényhatósági átiratok szó nélkül mentek át a gyűlésen. Némi élénkséget Makó város és a községek fontosabb ügyei vittek a gyűlésbe.

Makó város képviselője egyik utóbbi gyűlésén felmondott *Somlai Albert* városi kertésznek. A törvényhatóság megsemmisítette a város határozatát, mert a tanács fogadta fel szerződés mellett a kertészt s így a felmondási jog is a tanácsé.

A város elhatározta, hogy az állatvásárnak a város belterületére leendő visszahelyezését kéri a minisztertől s a kérelmet deputáció útján is erősíti. Hét tagu deputációt küldött ki a város s ezt a határozatot *Ormos Ede dr.* ügyvéd. városi képviselője megfellebbezte. Ha igaz van a városnak, ugyis nyert ügye van, ha pedig a kérelem a törvényvel ellenkezik, a miniszter nem segíthet a bajon. A törvényhatóság a fellebbezőnek adott igazat s a képviselőt határozatát feloldotta.

Schváb Antal városi számtiszt szabadságot kért a várostól 6 hétre. *Schváb*nak a szemérléga meggyengült s már negyed vagy ötödik éve kért szabadságot. A képviselőt beleunva a szabadságolásba, a számtisztet szabadságolta mindörökké, állását pedig beszüntette. A vármegye feloldotta a képviselőnek ezt a határozatát is, mert ilyen rövid uton nem lehet sen-

kit sem elbocsátani, hanem csak fegyelmi vizsgálat alapján.

Apátfalva község ügyel közül az keltett nagyobb vitát, amelylyel a község képviselője *Pataki Aurél* jegyzőt a fogyasztási hivatalnál végzett teendőikért azzal jutalmazta meg, hogy a jegyző borait felmentette az adófizetés alól. Az állandó választmány azon a címen javasolja a határozat megsemmisítését, hogy a jutalmazásnak ilyen módja nem helyes. *Kardos Sámuel*, *Ocskay Gyula* és *Návay Lajos dr.* alispán felszólalása után a törvényhatóság az állandó választmány javaslata értelmében határozott.

R. f. Kovácsbáza község 1000 korona segélyt kapott munkáspénztára részére. Az előjárók nem tudtak a rossz adóbefizetés miatt pénzükhöz jutni, ebből az összegből vették ki tehát hátralekos fizetésüket. Fegyelmi lett a dologból, amely úgy végződött, hogy *Szabó Zsigmond* jegyző és ifj. *Várday József* bíró elvesztették hivatalukat, az összegért pedig a képviselőt a volt községi bírót és *Turóczy Péter* közpénztárnokot tette felelőssé. A két előjáró megfellebbezte a község ezen határozatát, de a bizottság is kimondta felelősségüket s a felebbezést elutasította.

Hasonlóképpen járt még *Börscök Gergelynek* egy felebbezése, amelylyel a legutóbbi városi tanácsos-választást kifogásolta. *Börscök* ma szóhoz jutott a megyén, de nem volt igaza, mert a választás szabályszerűen, titkos szavazással ment végbe, s felebbezését elutasították.

Apróbb községi ügyek, számadások és költségvetések voltak még napirenden s ezek elintézésével a gyűlés véget ért.

Az aradi pékek bérmozgalma.

(A békéltető-bizottság megállapodásai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 5.

Az aradi sütő segédek bérmozgalmának elintézésére alakított békéltető bizottság, melynek tizenkét tagja felerészben mesterekből, felerészben pedig segédekből áll, ma délután ült össze tárgyalásra a városháza kistermében. A tárgyalások eredményrevezetőnek mondhatók s ilyenképen most már nincs kilátás arra, hogy a segédek bérmozgalmából sztrájk legyen. A munkaadók nagyrészt teljesítették a segédek követeléseit, az általuk fölállított hét pont közül csak kettőnek teljesítését tagadták meg, de ezeket sem teljesen.

A tárgyalások eredményéről tudósítónk a következőket írja:

A péksegédek követeléseit a békéltető-bizottság egyenkint vette tárgyalás alá s ezekre a következő határozatokat hozta:

1. A naponként 10 órai munkaidőt 14 óra keretben, melyből négy órai pihenési idő, a mesterek megadták.

2. A segédek azon kérelmét, hogy természetben való ellátás helyett hetenkint 12 korona koszt-pénzt kapjanak, csak részben teljesítették a munkaadók. Itt ugyanis az a megállapodás jött létre, hogy az ellátás szabad egyezkedés tárgya maradjon. Abban az esetben, ha az ellátást természetben élvezik a segédek, reggeli is jár nekik.

3. A segédek harmadik kívánsága az volt, hogy jól szellőző, fűthető és tiszta háló helyiséget kapjanak, s ebben ne zsufozzák őket rakásra. A segédek ennél a pontnál megelégedtek *Green Nándor* iparhatósági biztos azon kijelentésével, hogy a hálószobákra való felügyelet hatósági felügyelet tárgya lévén, a kapitányi hivatal kellően ellenőrizni fogja azok rendjét és tisztaságát.

4. A bérjavítás kérdése. Erre a mesterek maximális és minimális bért állítottak fel a teljes ellátás mellett heti 6 korona, illetőleg 22 koronában. A bizottság a munkabér e két végletét elfogadta.

5. Kérték a segédek a vasárnapi munkaszünetet rendes betartását. Erre a mesterek, mi-

után a munkaszünet megtartásáról miniszteri rendelet is intézkedik, kötelezték magukat.

6. Tizenhárom napi felmérésről követeltek még a segédek s a munkaadók ezt is teljesítették, annál is inkább, mert ennek betartását törvény írja elő.

7. Utolsó kívánságuk volt a segédeknek az, hogy a munkaadók a mozgalomban résztvevő segédeknek, azért, mert a mozgalomban résztvettek, három hónapon belül fel ne mondhasanak. E kérelem teljesítését a mesterek avval tagadták meg, hogy a kívánság illuzórius, mert ha valamely munkaadó segédjének fölmondani akar, a mozgalomban való résztvételen kívül is találhat arra okot.

A békéltető bizottság megállapodásait az ottan résztvevő hat péksegéd közölni fogja a szaktársakkal s azután a bizottság újból összeül további tárgyalásra, vagy a mostani határozatok véglegesítésére.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Délután: *Bob herceg*, operette. (Ifjusági előadás. Este: *Vén bakkancsos és fia* a huszár, népszimű. *Gál Gyula* vendégfelléptével. (Páratlan bérlet.) Csütörtök: *Katalin*, operette. (Páros bérlet.)

Arthur kalandjai.

— Gál Gyula vendégszereplése. —

Premierben volt részünk ma este és *Gál Gyula* vendégfellépésében, ez a két körülmény érdekes színházi estét ígért és valóban nagy várakozással nézett mindenki az *Arthur kalandjai* előadására. Várakozásunkban azonban csak félig nyertünk kielégítést és ez Gálnak művészi alakítása.

„Arthur kalandjai“ vigjátéknak van jelezve és a fővárosi sajtó, mely sok tekintetben nem a tiszta igazság alapján áll, elég dicséretesen emlékezett meg erről a darabról és nem győzte eléggé hangoztatni, hogy a közönség mily pompásan mulatott a darabon, hogy szinte alig győzte a nevetést. Ez a bírálat nem áll meg és ha ilyképpen lehetett a darabról írni, akkor annak háromféle indokát kell elfogadnunk.

Az első indok az lehet, hogy a bírálók tudva nem írnak igazat. A második az, hogy a budapesti színházi közönség a világ legnagyobb közönsége. Végül a harmadik az — és ez lesz a valószínű — hogy a színészek oly pompás összejátékot, oly remek alakításokat produkálnak, hogy még az ilyen darab is nagy hatást tud elérni.

A mi közönségünk azonban nem naiv, a mi színészeink pedig összejátékot nem tudnak produkálni és egyenkint számbavehető játékot nem tudnak nyújtani. Már most mi lett volna ebből a darabból, ebből a színházi estéből, ha *Gál Gyula* nem vendégszerepel, aki egy orosz diplomata korlátolt esztét, butaságát, egy szóval a diplomaták fölötti szatirát, meg nem valószínűsíti, meg nem eleveníti oly művészi erővel, mely magával ragad. Hogy egy diplomata milyen szarvasmarha lehet, vagy ha úgy tetszik, hogy egy szarvasmarha milyen diplomatikus tud lenni, azt egyetlen mozdulattal, egyetlen martikulált hanggal, egyetlen csoszogással jellemzi *Gál*; és ez a mozdulat, ez a hang, ez a jellemzés Heine szatirájával, *Börne* ironiájával, *Katona József* öserejével, *Petőfi* szarkazmusával, vagy *Byron* világgyűlöletével párhuzamosan halad.

Ezt a jellemzést egy könnyen nem lehet elfelejteni és ha *Arthur kalandjainak* valami becsét tulajdoníthatunk, akkor ez az, hogy *Gálnak* alkalmat nyújt művészetbetségének pazar módon való érvényesülésére.

Almási Lola a párisi kokotte szerepét sok eleganciával és chikkel játszotta, megtanulta a szerepét és az ezzel járó biztonsággal járt-kelt a színpadon. Ügyesek voltak még *Sarkadi és Könyves*. *Carolus*.

* **A bucsu előadás.** Csütörtökön, f. hó 7 én lesz az utolsó előadás a téli színházban, mely alkalommal *Zilahyné S. Vilma* a *Katalin* címszerepében bucsuzik egy időre az aradi közönségtől. Ezen előadás után hat heti szünetet tart a társulat, június 20-án pedig megnyitják a nyári színház kapuit.

* **Utolsó délutáni előadás.** Az aradi színház társulat csütörtökön este tartja utolsó előadását a téli szezonban és a téli színházban. Azután hat heti szünet következik, de a makói szezon előtt még a nyári színházban tartanak előadásokat. A téli színházban a *Bob herceg* vasárnap délutáni előadásával tulajdonképpen véget értek volna a délutáni előadások, de ekkor az idei színházi idény legnagyobb sikerű operettje iránt akkora volt az érdeklődés, hogy a teljesen zsúfolt ház mellett is több száz ember nem tudott jegyet kapni. Ez az óriási érdeklődés arra késztette a színház igazgatóságát, hogy *szerdá délutáni* utolsó ifjusági előadásul — fél helyárok mellett — kiützte a *Bob herceg*-et. Az operett címszerepét *Róza Lili* játssza, akinek ez az alakítása meghódította egész Arad közönségét, Annie-t pedig *Zilahyné S. Vilma* asszony.

* **Vén bakancsos és fia a huszár.** Holnap este rendes bérletben és helyárok mellett *Szigei József* remek népszínműve kerül előadásra, melyben *Gái Gyula* bucsuzik egy időre az aradi közönségtől. A címszerepét *Békés Gyula*, a bakancsos fiát *Lacit Békéssy Gyula* játsszák. A népszínmű elsőrendű szereposztásban kerül színre.

* **Az aradi tarka színpad** tagjai már megérkeztek s holnap a próbák megkezdődnek *Csiky László* művezető igazgató vezetésével. Az első előadás pénteken, május hó 8-án esti 9 órakor lesz, s ennek érdekességét emeli *Farkas Ferenc* költői lendületű *Prologja*, melyet maga *Csiky László* fog előadni. Továbbá színrekerül egy kis vígjáték, az *Első vihar* s a fővárosi tarka színpad nagy sikert elért s állandóan műsorán levő tréfás operettje a *Ferde világ*. Ezenkívül magánjelenetek, ének- és táncszámok tarkítják a változatos műsort, melynek legérdekesebb pontja a *Djelma nővérek* által előadandó olasz, francia, orosz és spanyol dalok lesznek az illető nemzet öltözködésében és táncával. Színre kerül a híres *Cacke-walk*, melyet e két táncművész nő mutat be először Aradon.

Andrássy Gyula gróf

levele az obstrukcióról.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 5.

Andrássy Gyula gróf a mai napon nyílt levelet intézett losonci választóihoz. Levelében, mely politikai körökben nagy érdeklődésre tarthat számot, erős hangon vádolja az obstrukciót. Főbb részeiben a levél a következő:

Külső ellenség sok kárt tehet, de soha sem annyit, mint magunk. Rossz akarat, galád szándék sokat árthat, de nem annyit, mint a félrevezetett hazafiság. A négy év előtti obstrukció önvédelem volt, a mostani támadás, melyhez az ellenzéknek joga nincs, mert a kormány alkotmányos eszközökkel dolgozik, amit az ellenzék is elismer.

Eddig a nemzet szabadságharcát mint önvédelmi volt. Bocskay, Rákóczi és az 1848-iki szabadságharc hősei mind a magyar alkotmányt védték. Az ellenzék mai parlamenti forradalmáról is azt mondja, hogy szerzett jogok megvédésére folyik, de ebben téved és téveszt. Az obstrukció tehát jogtalan és hamis jelszó alatt indult. A többség hiába volna vissza az obstrukció elől, mert az mindig

feljúl, ha most győzelemre jutna. Nem is lehetne a jövőben többé tisztességes ellenzékét csinálni obstrukció nélkül, mert ezután már minden ellenzékét meggyanusítanának, ha nem obstruálna.

A küzdelmet tehát nem kerülhetjük ki. Ha a nemzet — mondja a losonciakhoz szólva — úgy gondolkozik, mint önök, akkor győzni fogunk, ha nem, úgy elbukunk.

Egyet azonban semmi körülmények között sem fogunk megtenni: hogy míg a felelősség minket ér, azt csináljuk, amit mások tartanak jónak, mi pedig veszedelmesnek.

Az asszonyok kegyeltje.

(Házassági családi pör.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 5.

Néhány héttel ezelőtt bejárta a világsajtót egy érdekes házassági család pöre, melynek hősei *lord Russel* elvált felesége és egy hajdani urasági inas. *Lady Russel* megismerkedett tavaly egy regatta-ünnepélyen egy feltűnően csinos fiatal urral, akit *Stewart* kapitányként mutattak be a hölgynek és anyjának. De nyomban a bemutatkozás után a kapitány diszkrétan elárulta a hölgynek, hogy ő nem *Stewart* kapitány, hanem *Modena* hercege, aki inkognitójának megőrzése végett választotta csak a *Stewart* nevet. Ez a vallomás természetesen nagyon kellemesen érintette a hölgyeket, különösen amikor a herceg azt is elmondta, hogy ő rokona *I. Ferenc* József királynak.

Az ismerkedésből házasság lett, amely azonban csak hat napig tartott. A mézesetek elején ugyanis a lady azt a felfedezést tette, hogy a férje éppen oly messze van az osztrák-magyar dinasztia rokonságától, mint a modenai hercegségtől; közönséges balandó, aki a *William Brown* névre hallgat és valamikor urasági inas volt. Az apja különben cab-kocsis Londonban.

Képzeltető, mekkora hatással volt a ladyre ez a felfedezés, különösen súlyosította pedig az esetet az, hogy a férje eltűnt. Hetek múltán sikerült azonban őt elfogni és bíróság elé állítani. A lady a válópört is természetesen megindította ellene, hanem ebben nehézségek fogtak felmerülni, mert az angol törvények értelmében az nem válóok, ha valaki herceggént vesz-feleséget s később inassá bontakozik ki.

Ebben a különös esetben, tegnap kezdődött az első tárgyalás a ports-mouthi rendőrbíróság előtt. A fölötte érdekes és regényes részletekben bővelkedő pörről a következőket írják:

Lady Russel, férjzett *mrs. Brown* nem jelent meg a tárgyaláson. Orvosi bizonyítványt küldött arról, hogy a családás ágyba döntötte. De eljött helyette az anyja, aki a hallgatóság gyakori felkacagása közt így adta elő az esetet:

— Tavaly Jézussal regatta-versenyen ismerkedtünk meg azzal az emberrel. Diszkrétan elmondta nekünk, hogy pörben áll az osztrák-magyar uralkodó házzal, mert *Ferenc József* király ki akarja őt játszani a törvényes örökéből. A pör azonban már a végére jár és akkor ő 8000 font sterlinget (200.000 korona) évjáradékot kap.

A bíró: És önök elhitték ezt a képtelen mesét?

— Hogyne, kérem; olyan csinos fiú és oly kedvesen tudott előadni mindent. (Általános kacagás; vádlott is kacag.)

A bíró: Szóval elhitték neki. Mint történt a házasságkötés?

— Megengedtük annak az embernek, hogy

meglátogasson bennünket. Így kezdődött a flirt. Csakhamar azt láttam, hogy a leányom szerelmes belé, de én jó szemmel néztem a kitűnő partit, mert mégis csak csábitott az a gondolat, hogy nagybácsinak nevezhessük *Ferenc Józsefet*. (Derűtségek.) Az az ember rábirt bennünket mindenekelőtt, hogy vidéken kastélyt béreljünk. Természetesen az én pénzemen, mert neki csak lesz, mint mondta.

A bíró: Ebbe is beleegyeztek?

— Igen. Sőt kölcsönököt is adtam neki, amikből elegáns ruhákat rendelt, ékszereket vásárolt, sőt a takarékbba is rakott ezeket az én pénzből. Ugy látszik, biztosítani akarta a jövőbeli gondjait. (Derűtségek.)

A tárgyalást elnapolták, hogy újabb tanukat berendeljenek.

TANÜGY.

(—) **Erettségi vizsgálatok.** Az aradi kir. főgimnázium VIII. oszt. tanulók évvizára és érettségi írásbeli vizsgálatai a következő sorrendben fognak megtartatni: Május hó 7-én csütörtök a VIII. oszt. magántanulók vizsgálati; róm. kath., izr., gör. kel. rom. és szerb hittani vizsgálatok. Május hó 8-án vizsgálat a román nyelvből; szombaton, május hó 9-én vizsgálat a latinnyelvből, görögnyelvből és rajzból; hétfőn, május hó 11-én a math.-physika és görög nyelvből; május hó 12-én vizsgálat a történelemből és német nyelvből; május hó 13-án vizsgálat a magyarból, bölcsletről és tornából. Az írásbeli érettségi vizsgálatok május hó 15. 16. 18. 19. és 20. napján fognak tartatni. A szóbeli érettségi vizsgálatok idejét alulírott igazgatóság később fogja e lapokban közölni. A kir. főgimnázium igazgatósága.

Blaha Lujza — Glogovác.

(A művésznő levele.)

Arad, május 5.

Blaha Lujza asszony, ki néhány nap előtt az aradi közönséget ragadta el klasszikus erejű művészetével, hosszabb vidéki körutja után visszatért a fővárosba. Vidéki élményeiről most levélben számol be, amelyben az aradi napokkal is foglalkozik. Érdekes a levelének az a része, melyben a tervezett *glogováci kirándulásról* szól, de még sokkal érdekesebb volna ha, meg is látogatja *Glogovácot*, a népszínműbeli *Náni* hazáját.

A kedves hangon megírt levél, melynek az *áldott jó vidék* címet adta a művésznő, a következő:

Somló Sándor igazgató ur jóvoltából és engedélyével, két hónap alatt bejártam *Tolnát*, *Baranyát*. Voltam *Miskolcon*, *Győrött*, *Kolozsvárt*, *Nagyváradon*, *Szegeden* *Kassán* és *Aradon*. Közben egyet-egyet itthon is játszottam a *Nemzeti Színházban*, vagy a *Népben* és — most olyan fáradt vagyok, olyan nagyon fáradt vagyok!

Legelsőbbben is azt tapasztaltam a körutamon, hogy az áldott jó vidék úgy szeret ma is, amint pályámon mindig szeretett. Mindenütt úgy fogadtak, hogy a szívem repesett örömeiben. Hogy csak egyet említek: *Miskolcon* el se akartak engedni, hamarosan vissza is kellett mennem, hogy még hármat játszam; *Miskolcon* tehát kétszer is megfordultam e körutamon. Micsoda kedves, jó közönség ez a miskolci! Csak a nevemet hallja: jön mint a varázsszóra!

Aztán *Győrött* voltam. Ez az én igazi szülővárosom. Mert itt léptem először színpadra. Itt játszottam kilenc éves koromban a „*Jól őrzött kis leány*” és az „*Egy óra*” című darabokban; persze ezeket a darabokat maguk még hirtől sem ismerik. Pedig milyen divatosak voltak akkor! A mai *Győr* is felette kedves volt hozzám!

Nagyváradon az eredetileg három estére tervezett vendéjátékból, öt este lett. Csupa meleg, fé-

nyes este. Azonkívül még egy matiné is részt vettem. Ez a jólékony célú hengverseny igazán gyönyörű volt. A nagyváradi asszonyok a legkedvesebb asszonyok az egész világon; de legalább is a Kárpátoktól az Adriáig! Az utamat ibolyával rakták ki és milyen szeretetreméltók voltak mindannyian!

Aradon a *Zilahy* társulatánál is nagyon jól éreztem magam. A direktor ki is akart vinni a közeli *Glogovácra*, hogy megnézzem az ottani svábokat, akikről a *Náni* című népszimű szól. Szerettem volna szemtől szembe látni a Nánit, a Szeptit és a többi sváb atyafit; de hát nem volt érkezésem, hogy fölkeressem őket.

Bizony, alig volt egy kis időm pihenésre. Még jó, hogy semmiféle dinom-dánomon részt nem vettem. Se vacsora meghívást, se bankettet el nem fogadtam; csak így birhattam ki a körut fáradalmait. Mindig ki is kötöm magamnak jó előre, hogy nem muszáj banketteznem!

Mást alig mondhatok e körutról. Csak éppen annyit még, hogy a legkedvesebb szerepeimet játszottam el mindenfelé és hogy az áldott jó vidék igazán áldott és igazán jó.

A hadtest-iskola Aradon.

(Lovasság-gyakorlatok a nádorlakai mezőn.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 5.

Rendkívül érdekes katonai gyakorlatok színhelye volt ma délelőtt a nádorlakai mező. A temesvári hadtest tisztiskolájának hallgatói, — azok a főhadnagyok, a kik a kapitányi rangra való képesítést akarják elnyerni, — mintegy szemléletli oktatást nyertek a lovasság különböző harcmozdulatai és tábori szolgálatai felől. Temesvárott, a hol a hadtest-tisztiskola székel, lovasság nincs, s az iskola hallgatói a tanárokkal együtt azért jöttek Aradra, hogy itt a cs. és kir. 8. huszárezred gyakorlatait végezzék a szemléletli tanulmányt.

A gyakorlatokon jelen volt *Schikovszky* Károly vezérőrnagy, a hadtest-tisztiskola parancsnoka, *Lehmann* Vince vezérőrnagy, aradi állomásparancsnok, a tisztiskola tanárai, s a helyőrségi csapatok parancsnokai. A tisztiskola hallgatói mint szemlélők vettek részt a gyakorlatokon.

A bemutató gyakorlatokat az aradi cs. és kir. 8. huszárezred egész aradi osztálya, *Bachszel* Mátyás őrnagy vezényletével, az aradi cs. és kir. 88. gyalogezred három zászlóalja, *Dietrich* Albert vezényletével, a küsszentmiklósi tüzérség, *Moys* Dezső őrnagy vezényletével, s végül az aradi honvédegyezred zászlóalja, egy századdá alakulva, *Teibisz* Béni főhadnagy parancsnoksága alatt.

A gyakorlatokat, amelyekben a főszerep a lovasságnak jutott, *Lásár* Frigyes huszárezredes kísérte a tisztiskola hallgatói előtt magyarázatokkal. Rendkívül érdekesek voltak ezek a gyakorlatok. Legelőször két csapat lovasság ütközött össze, heves vágatásban, majd 400 lépés közre hirtelen megállva, s ütközetet rögtönözve. Aztán következett a lovasság sikeres támadása tüzérség ellen, majd ugyancsak a lovasságé gyalogság ellen, a lovasság és gyalogság együttes támadása a tüzérség ellen és egyéb kombinációk.

Nem kevésbé érdekes volt a huszárok távirószolgálat is, amidőn a földre lefektetett vezetékkel körülbelül ezer lépésre küldtek táviró- és telefon üzenetet. A lovassági utászok bemutatták az ekrasittal való hidrobantást, egy képzeletbeli hidon.

Reggel hét órától délig tartottak a bemutató gyakorlatok. A hadi iskola tanárainak és hallgatóinak legnagyobb része a délután folyamán visszautazott Temesvárra.

Lujza hercegnő gyermeke.

(Babaruhák a szász udvartól.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 5.

Említettük, hogy *Lujza* hercegnő tegnap Lindauban egy leány-gyermeknek adott életet. Erről az eseményről a következőket táviratozzák:

Az anyakönyvi bejelentés nem magán uton, hanem törvényileg a szász király rendeletére történik s e célból már oda is utazott a szász udvar egy megbízottja. A gyermek születése óta a szász királyi családé.

Lujza hercegnő az utolsó napokban anyja társaságában a „Villa Toscaná”-ban sétálgatott. A hercegnő állapota relativ jó. A csend és zárkózottság a hercegnő kedélyére jó befolyással vannak.

Lujza hercegnő naponta a családi kápolnában misét hallgatott, melyet egy jezsuita atya celebrált. A szász udvartól már napokkal ezelőtt egy udvari orvos és udvari biztos érkezett oda s a toszkánai udvar kívánságára *Helbigné* szülésznőt is odarendelték. A drezdai udvartól érkezett egy teljes *babaruha-készlet* és egy bölcső. Az a ruhakészlet s a remek bölcső, melyet a hercegnő annak idején *Giron*-nal együtt vett, visszamaradt a szállodákban, de a szállodatulajdonosok többszöri sürgetése dacára eddig nem történt azokra nézve intézkedés.

A hercegnő állapotáról naponta többször küldenek távirati értesítést a drezdai, bécsi és a salzburgi udvarokba.

Néhány szász újságnak azt az állítását, hogy *Lujza* hercegnő felgyógyulása után ismét egyesülni fog *Giron*-nal, itt lehetetlennek tartják.

A gyermek rövid ideig, talán hat hélig az anyjánál marad és aztán haladék nélkül Drezdába viszik.

Lindauból táviratozzák, hogy a gyermek keresztanyja *Alice* toszkánai nagyhercegnő, *Lujza* anyja lesz. *Lujza* különben izgatott, sűrű görcsei vannak s anyja csak nagynehezen tudta megnyugtatni. A hercegnő külsején meglátszik, hogy nagyon boldogtalan.

Az újszülöttnek *Mária Lujza* lesz a neve. Mint Berlinből jelentik, a szász udvarban *bébésebb a hangulat*, hogy nem *fiu született*, hanem leány. Ugy hírlik, hogy a leányt az anyjánál hagyják továbbra is.

A görög-katholikus templom.

(A „tectum” és egyéb differenciák.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 5.

Az aradi görög-katholikus egyház bérpalotájának és új templomának építési ügye a város, mint kegyur és a lugosi gör. kath. püspökség tárgyalásai közben megfeneklett. A tizenkettedik órában, a szerződés megkötése előtt, ahogy a *Radu* Demeter dr. lugosi püspök mondja: „elvi differenciák” merültek föl a két fél között, s míg ezeket elsimitani nem sikerül, nem lehet hozzáfogni a templomnak, a bazároknak és a két utcára szóló háromemeletes bérpalotának építéséhez.

A város tanácsához ma átirat érkezett a lugosi gör. kath. püspökségtől, melyben *Radu* Demeter dr. arról értesíti a várost, hogy azon elvi differenciák elintézése céljából, melyek az egyházmegye és a város között fölmerültek, Aradra elküldte dr. *Pop* Izidor ügyvédet, a lugosi egyházmegye ügyészét, aki dr. *Pop* C. István aradi ügyvéd, az aradi gör. kath. hitközség jogi képviselőjének társaságában tárgyaljon a város tisztiskolájával az ellentétek elsimitása érdekében.

A lugosi ügyész s az aradi hitközség megbízottja már tegnap délután megkezdtek a tárgyalásokat *Institóris* Kálmán polgármesterrel és *Reicher* Károly főügyésszel, e tanácskozások azonban, mint megbízható helyről értesülünk, eredménytelenek maradtak.

Ugy áll a dolog ugyanis, hogy a kegyurváros és az egyházmegye között az új templom és bérház felépítése esetén létrejövő viszonyt újabb szerződésileg akarta a két fél megállapítani. Előzetes tárgyalások és átváltások után a lugosi egyházmegyei ügyészség elkészítette a szerződés tervezetét s ezt hozzájárulás végett megküldték a városnak.

A február havi közgyűlés a jogügyi bizottság javaslatához képest jelentéktelenebb változtatásokat tett a szerződés-tervezeten, illetőleg annak egyes részeit szorosabban körülírta, majd visszaküldte a püspöknek a közgyűlési határozat kapcsán, mely a megkorrigált szerződéshez való előzetes hozzájárulást foglalta magában.

Ekkor tűnt ki csak, hogy a két fél között elemibb nézeteltérések is vannak több kisebb jelentőségű kérdéskörökön kívül a régi szerződés egy már ismertetett passzusa miatt, mely mind össze két szóból áll: *sacra tecta*. A *tectum* latin szó s alapjelentése magyarul: födélzet. A város ebből a szóból azt a kötelezettséget vonja le magának, hogy a templomnak csupán a födélzetét köteles a régi szerződés „*tecta*” kifejezése értelmében fenntartani. A püspökség ellenben azt vitatja, hogy a *tecta* a szerződés szövegében *pars pro toto*-ként (rész az egész helyett) van használva s így azt jelentené, hogy a város nem csupán a födélzetnek, hanem az egész templom-épületnek fenntartásáról köteles gondoskodni.

A tárgyaló jogi képviselők most a római klasszikusokból: *Horatius* és *Vergilius* ódáiból akarják kitanulmányozni, hogy melyik magyarázat az igazi.

HIREK.

A hadsereget mozgósítják.

— A balkáni hadjárat. —

Arad, május 5.

Európa a tegnapi napon a legkomolyabb válság elé jutott. A macedon forradalmi mozgalmak olyan lázadásra fajultak, hogy ezek az ugynevezett keleti kérdést a számba veendő jelentőségű és gyors intézkedéseket sürgető kérdéssé avatták.

A Szalonikiben kitört lázadás nagyfontosságú intézkedéseket tett szükségessé monarchiánkban. A *F. M.* állítólag teljesen megbízható forrásból értesül, hogy a közös hadsereg békeállományát hadi létszámba emelik föl. A mozgósítás a legközelebbi napokban megtörténik. A félreérthetetlen előkészületeket erre nézve sűrűn megtették. Tegnap rendelet érkezett a MÁV. kolozsvári üzletvezetőségéhez, hogy *négyszáz vaggont állítson készenlétbe a katonaság számára*. A nagyváradi pályaudvaron a rendelet értelmében 109 kocsi kell a mozgósítás első hírére a katonaság rendelkezésére bocsátani.

A katonai parancsnokságokhoz tegnap reggel küldték szét a rendeleteket, melyeket természetesen a legnagyobb titokban tartanak. A fővárosban hír szerint az összes kaszárnyák legénységét előkészítették.

A balkáni hadjárat vezetésére *Galgóczy* altábornagy van kizemelve, akit állomása helyéről sürgős távirat szólított Bécsbe,

ahova a tábornok a honvédelmi miniszterium egyik tanácsosával utazott.

Hogy a *F. M.* ez értesüléseinek van-e valami alapjuk, azt a legközelebbi napok eseményei fogják megmutatni.

— **A képviselőválasztók névjegyzőke.** Minden esztendőben ez idő táján állítják össze a képviselőválasztók névjegyzőjét a központi választmányok a következő évre. A választmány kebeléből kiküldött összeíró küldöttségek nagy lelkiismeretességgel végzik teendőiket. A névjegyzőket az adóhivatali listákból, a részvénytársaságok, vállalatok jegyzőkönyveiből állítják össze és nagy munkát végeznek, hogy a polgárok gyakorolhassák alkotmányos jogukat. A képviselőválasztók száma évről-évre nő, mert mindig szaporodik az adóalap, szaporodnak a diplomák és az alkotmányos érület fejlődése magával hozza a kívánságot is az állampolgári jogok gyakorlása iránt. A kinek alapja van hozzá, akár census, akár diploma, módja is van benne, hogy jogát érvényesítse, mert az összeállított névjegyzőket közszemlélőre teszik ki és mindenki meggyőződhet róla, hogy fel van-e véve a választók közé s ha igen, helyes-e a róla beírt adatok. Az utóbbi körülmény is fontos, mert például a választó éveinek a számát hivatalból nem igazítják ki és az esetleges eltérés, képviselőválasztás esetében, a szavazati jog megvonásával járhat. A közszemlélőre tétel ideje alatt a választónak joga van kérni a névjegyzőbe való felvételét. *Aradon* is egybeállították már a névjegyzőket és *ma május 5-én tették ki azt 10 napi közszemlélőre.* A felszólalásokat ezen idő alatt lehet megtenni a központi választmányhoz.

— **Az aradi gyermekmenhely igazgatója.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök, amint a hivatalos lap mai száma közli, az aradi állami gyermekmenhely igazgató főorvosi teendőinek ellátásával véglegesen dr. *Leitner* Ernőt bizta meg.

— **Az ex-lex és a Reichsrath.** *Bécsből* táviratozzák: A Reichsrath mai ülésén *Schönerer* és társai meginterpellálták *Körber* miniszterelnököt a magyarországi ex-lex tárgyában. Arra a kérdésre, hogy ezzel szemben az osztrák kormány minő intézkedéseket szándékozik tenni, a miniszterelnök azt felelte, hogy: semminőt, mert a magyar kormány sem tett soha intézkedést a reichsrathi események miatt. Kijelentette *Körber*, hogy a magyarországi ex-lexnek a legkevesebb befolyása sem lehet a kiegyezési tárgyalások menetére, *Biancini* és társai a horvát zavargások miatt interpelláltak. Erre adott válaszában a miniszterelnök hangsúlyozta, hogy meg kell tagadnia a választ, mert a tüntetések kizárólag a magyar állam területén történtek s így azokba beleszólása nincs.

— **Asztalos Sándor koponyája.** *Institoris* Kálmán polgármester a tanács tegnapi ülésén bejelentette, hogy Asztalos Sándor koponyáját a genfi temetőben megtalálták. A polgármester ismertette a lapunkban már megírt ügy részleteit s felhatalmazást kért a koponya hazahozatalára.

— **Kölcsey Hymnusza és a püspöki kar.** Mint állítólagos illetékes forrásból jelentik, *Vaszary* Kolos bíbornok hercegprimás azt a kérdést, hogy Kölcsey Hymnusza a katolikus templomokban énekelhető-e, a legközelebbi püspöki értekezlet elé fogja terjeszteni. Kölcsey Hymnusát ma is a legtöbb magyar katolikus templomban éneklék s így előre láthatólag az lesz a püspöki kar véleménye, hogy a Hymnus azokban a templomokban is énekelhető, amelyekben eddig a magyar nemzeti imádság éneklését tulzott egyházi aggályok miatt beszűntették.

— **A borfogyasztási adó ellen.** *Bing* Béla aradi borkereskedő a város törvényhatóságához folyamodványt intézett, melyben arra kéri a közgyűlést, hogy írjon föl az országgyűléshez a borfogyasztási adó eltörlése érdekében. A kérelmet a május havi közgyűlésen fogják tárgyalni.

— **Orvos nő az aradi kórházban.** A Ferencvárosi megyei közkórház orvos-személyzete mától kezdve megszorodott egy bejáró orvossal, még pedig egy orvos-nővel, aki nemcsak azért különlegessége az aradi orvosi karnak, mert nő, hanem mert a doktor-kisasszony aradi leány: dr. *Kurtucz* Valéria, Kurtucz Mózes aradi ügyvéd fiatal leánya. Az orvos kisasszony az idén végezte el Budapesten a tudományegyetemen az orvosi fakultást, kitünő képesítéssel szerezte meg a doktori diplomát, sőt egy orvos-tudományi pályamunkájával díjat is nyert. Kurtucz Valéria dr. az aradi kórházban ma vett részt először az orvosi vizíten s a férfi- és nő-betegek belgyógyászati osztályának betegeit látogatta dr. *Löwinger* és dr. *Steinhausz* orvosok társaságában.

— **Jégeső Arad megyében.** A vasárnap délutáni vihar és jégeső — mint a megye több községéből jelentik tudósítók, — nem csupán Arad területe fölött vonult el, hanem többkevesebb kárt okozva különösen a gyümölcs-fákban, meglátogatta a megye számos községét. Különösen nagy jégesőt jelentenek *Gurahonc* és *Almás-Alcisül* környékéről, hol öt percig jókora mogyoró nagyságu jégdarabok estek.

— **Kereskedő tanoncok az ereklyemuzeumban.** Az aradi kereskedő-tanonciskola növendékei ma délután meglátogatták a szabadságharc ereklyék muzeumát. *Kovács* Vince igazgató és az iskola tanári kara vezette a tanoncokat, s szolgált magyarázatokkal. A dicső kort felidézõ emléktárgyak között délután két órától ötig időztek a tanulók.

— **A szociálisták munkában.** Vasárnap délután a beélti járás *Ókrós* nevű községében szociálista népgyűlés volt. Mintegy háromezer ember gyűlt össze a szomszédos községekből, Budapestről pedig a szociálista pártvezetőség *Salasinczki* Imrét küldte le, kit a tenkei állomásnál lovas bandériummal fogadtak. *Salasinczki* két órán át tartó beszédében magyar és román nyelven ismertette a szociáldemokraták programját. A szónok beszéde nagy hatást keltett s a gyűlés a legnagyobb rendben oszlott szét.

— **A tüdővész pusztítása.** Most jelent meg a belügyminiszteriumnak a tüdővész pusztításáról szóló statisztikája, mely szerint február hóban *Arad megyében* 119 egyén hunyt el tüdővészen, *Aradvárosában* 28. A közelebbi városok közül Szegeden 24-en, Nagyváradon 14-en, Temesvárott 27-en haltak meg februárban. Budapesten 196 egyén, a magyar birodalom területén 6158 egyén halt meg február hó folyamán tüdővészen.

— **Unnepeit állomásfőnök.** *Mezőkovácsházi* levelezőnk írja: *Bánffy* Miklós mezőkovácsházi állomásfőnök a csabai gazdasági vasut üzemeltetőjévé nevezetett ki. Ez alkalomból a népszerű és rokonszenves állomásfőnök tiszteletére a mezőkovácsházi kaszinóban negyven terítékű társasvacsorát rendeztek, amelyen *Spilka* Antal tb. főszolgabíró, *Sehl* György dr. járásorvos, *Görög* János tanító és *Schäffer* Samu körorvos méltatták a távozó állomásfőnököt. *Bánffy* Miklós, aki tíz éven át volt a mezőkovácsházi vasuti állomás vezetője, *Sármezey* Endre főmérnök legbuzgóbb munkatársa volt a motorkocsik próbáinál és ezért érte a kitüntető előléptetés.

— **A herceg kedvese.** Münchenben sokat beszélnek most arról a jelenetről, mely e hó 2-án játszódott le és nagyon kínos helyzetbe sodorta *György* bajor herceget. A herceg ugyanis egy üzletről kijövet kocsijába akart lépni, amikor azonban

a lakáj kinyitotta a kocsit ajtaját, hirtelen ott termett egy ottani előkelő családból származó leány s mielőtt megakadályozható lett volna, a kocsiba ugrott. A kocsi semmiképpen sem akarta elhagyni, míg végre a lakáj erőszakkal távolította el. A kínos jelenetre nagy csoportosulás támadt, mire az udvarjónak látta egy kommunikét kiadni, melyben azt mondja, hogy egy fiatal hölgy csak tréfát akart csinálni s azért ült a kocsi. Münchenben azonban szélében beszélnek, hogy a hölgy a herceg kedvese volt s mivel a herceg elhagyta, így akarta őt kompromittálni.

— **Hitelinformáció Böhm Adolfról.** Az újságok tudósítói mégis tuloznak, a mint egyes férfiaknak, kik pár százezer erejéig sikkasztást követnek el, mindjárt az európai hírességet kölcsönzik. Hiába félünk, hogy a mivel nyugot a hírünket csak a sikkasztóink után fogja ismerni: úgy látszik, annyira el vagyunk rekesztve a világban, hogy a sikkasztóinkról se nagyon akarnak tudomást szerezni. *Böhm* Adolfnak, a sikkasztó vezérigazgatónak híre se nagyon mehetett messze a külföldre. Brémából levelet kapott egy aradi hitel-információs iroda. Egy brémai könyvkereskedő kérdezi benne, hogy *Böhm* Adolf nevű bankdirektoron *be lehetne-e hajtani 50 márkát*, a melylyel — írja az illető, — már két év óta tartozik, vásárolt könyvek fejében. Ha egy esztendő előtt jön ez a levél, a hitel-informáló bizonyára mosolyog rajta: no né, *Böhm* Adolf ne lenne „jó” ötven márkáért... Most pedig ismét mosolygott rajta, hogy Brémában semmit se tudnak *Böhm* Adolfról. Azután rövid vonásokban megírta, hogy a legutóbbi félesztendő alatt mik történtek *Böhm* Adolffal és a miknek folytán ő már ötven márkáig se „jó”...

— **Temetés.** A felső-temető halottas házából ma délután temették el nagyszámu résztvevő közönség jelenlétében *Földes* Lujzát, *Földes* Kelemen gyógyszerész leányát. A temetésen megjelentek között voltak: *Institoris* Kálmán polgármester, *Posgay* Lajos dr. főorvos, *Leitner* Ernő dr., *Földes* János törvényszéki bíró, *Kövesdy* Ignác gimnáziumi tanár, *Virágh* Lajos, *Szalay* Béla dr., *Burdea* százados, *Avarfy* Imre dr., *Brück* Gyula dr., *Posgay* István dr. orvosok, *Avarfy* Géza, *Zubor* Andor, továbbá az aradi gyógyszerész-testület *Ring* Lajos vezetése alatt. A temetési szertartást *Csák* Czirják dr. rendfőnök végezte papi segédlettel. A fiatalon elhunyt leány koporsóját számtalan koszoru borította.

— **Auer-égők a mellék-utcákban.** Az aradi világitási és erőátviteli részvénytársaság ma beadványt intézett a városhoz, melyben kijelenti, hogy a város által ajánlott feltételek szerint, melyeket a közgyűlés állapított meg, hajlandó a mellékutcák gázlámpáinak pillangó-égőt Auer-harisnyákkal felcserélni.

— **Házasságok.** *Popovits* György, a Viktória Takarékpénztár pénztárosa szombaton köt házasságot *Szerb* Florica kisasszonnyal, *Szerb* Geraszim szentszéki úlnok leányával.

Kalkó Sándor vasárnap tartotta esküvőjét *Zimbrón* *Eizenmann* Irmával. Tanúk voltak az esketésnél *Szombathy* György dr. orsz. képviselő és *Mairovitz* Emil.

— **A kétégyházi ostromállapot vége.** Kétégyházát az ostrom-állapot alól feloldották. *Ma tis napja*, hogy katonaság szállta meg a községet s azóta a községi házat és jegyzői lakot éjjel-nappal állandóan őrizet alatt tartották. Mint a kaszárnyáknál szokás, várták voltak felállítva s a csabai katonák tíz nap óta nem mozdultak ki a községi házból. Orvendetes dolog, tíz nap óta egyetlen egy esetben sem volt a dolga sem a csendőrségnek, sem a katonaságnak, a népség a legnagyobb rendben viselkedett az ostromállapot alatt. Ma már minden a rendes kerékvágásban van, sőt a bíró és jegyző is békén megvannak hivatalukban. A katonaság ma délelőtt 10 órakor elhagyta Kétégyházát s

szabozták Triesztig, ott nyolc hónapra lezárták, aztán besorozták újból a századhoz egy évi utánszolgáltatásra ítélve.

Städtler Ferenc a sok megpróbáltatás dacára sem változott meg. Maradt a régi: könyvelő, virganc, lányosképű legény, aki örökös csínytevésen és kalandokon törte a fejét, amiért persze temérdek büntetést kellett kiállania.

A fiu gyakran sóhajtott fel, amint este a kemény katonagyőn bajtársai között elnyujtotta magát:

— Hej, fiuk, ha még én egyszer háboruba mehetnék... Nem tudok megenni nélkülük!

A napokban egyik bajtársa egy krajcáros ujságot vitt a kaszárnyába és Städtler felé tartotta, mondván:

— Ehun e, azt írja az ujság, hogy mögen háboru lesz mán. De most a törökök verekednek.

Azóta a fiuval nem lehetett birni. Folyton krajcáros lapokat belüzdött és örömmel ujságot a cimboráinak, hogy milyen stádiumban van már a Balkán-forradalom. Gyakran mondogatta:

— Nekem ezt meg kell nézni.

Pénteken este posztra állították a huszárkaszárnya mellett lévő legénységi barakkok végére. A fiut hajnali háromkor föl akarták váltani, de akkor a freiter őrsparancsnok konstátálta, hogy Städtler eltűnt a helyéről.

Az őrjárat nyomban keresésére indult a városban, ám senki sem bírta megtalálni. Ekkor jelentést tettek Kouff századosnak, aki egy század katonát szétosztva utána küldött. Átkutatták az egész környéket, de nem találtak a szökevényre.

Städtler, aki szolgálati fegyverét és 11 drb éles lövét vitt magával, minden valószínűség szerint Macedóniába akar jutni. A katonaruháját levette, azt ott hagyta emlékébe.

MULATSÁGOK.

(=) A világosi olvasókör e hó 16-án a „Mátyás király”-hoz címzett vendéglő diszturmében könyvtára gyarapítására táncvigalmat rendez. Belépti díj személyjegy 1 korona 20 fillér, családijegy 3 korona. A bál igen látogatottnak ígerezik, mert ugyanekkor van Világoson a bucsu.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1908. évi május hó 18-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. Polgármester április havi jelentése. 2. A m. kir. belügyminiszteriumnak intézvénye a törvényhatósági tagok számának szaporítása és a választókerületek újbóli beosztása tárgyában hozott határozat jóváhagyása iránt. 3. Gömör és Kishont t. e. vármegye közönségének átirata a vármegyei tiszti kezelő és segédszemélyzet fizetésének rendezése tárgyában a képviselőházhoz intézett felirathoz hasonló szellemű felirattal való támogatása iránt. 4. Pozsonyvármegye közönségének átirata a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény módosítása tárgyában. 5. Jász Nagykun Szolnok vármegye közönségének átirata Deak Ferenc születésnapja 100 éves évfordulójának megünneplése iránt. 6. A ta-

nás jelentése a Maros utca délkeleti sarkán, az igazságügyi palotával szemközt levő és városi törzsvagyont képező 100 négyszögöl terület eladása tárgyában. 7. Az üresedésben lévő árvaszéki ülnöki állásnak választás utján való betöltése. 8. Somogyvármegye átirata a magyar földnek kézben való megtartását célzó törvények alkotása tárgyában. 9. Kolozsvár város közönségének átirata a hazai ipar és kereskedelem fellendítése tárgyában határozat hozatal iránt. 10. Kassa város tanácsának átirata az iparhatósági felügyelet alatt álló nyilvános zálogüzletekben, ugyszintén általában azokban az intézetekben, a melyek ingó tárgyakra zálogkölcsonként adnak, a 30 koronát meg nem haladó zálogkölcsonként bélyegmenteseknek nyilváníttása iránt. 11. A m. kir. belügyminiszter intézvénye a Drezdában tartandó német városok kiállítás tárgyában. 12. Győr sz. kir. város polgármesterének megkeresése a Debrecenben tartandó polgármesteri értekezlet tárgyában. 13. Polgármester jelentése Hallósy irodai segédviszának állásától fegyelmi uton való elmozdítása s az ekként megüresedett állásnak választás utján való betöltése tárgyában.

NAPIREND.

Május 6. Szerda. Róm. kath. naptár: Olajba főtt János. — Protestáns naptár: Olajba főtt János. — Görögkeleti naptár (április 23.): Gyógy. — A nap két 4 óra 20 perckor, nyugszik 7 óra 1 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett ülés terem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Félévi kimutatás

Aradi polgári takarékpénztár részv. társ. zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI-ik törvényzcikk 29. §-a értelmében.)

Az 1903. április 30. állomány szerint kitesz:

1. Az intézet forgalomban lévő zálogleveleinek összege . . . K. 3.671,200—
2. A záloglevelek biztosítékául szolgáló kölcsönök összege . . . K. 3.671.320-60
3. Az ingatlanok értéke, melynek alapján a kölcsönök engedélyeztettek . . . K. 8.178,342—
4. A záloglevelek külön biztosítékául szolgál ezenfelül a takarékpénztár tulajdonát képező záloglevél biztosítéki alap, mely a következő értékekben van elhelyezve:

Három aláírású váltókban . . . K. 400,200—

Arad, 1903. május 4.

Az aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, május 5.

Vasárnapi zivataros jégesőnk után kellemes meleg időnk van, mely könnyen véget ér, ha a felettünk uszkáló nagy sötét felhőkből megered az eső.

A tengeri vetést helyenkint már befejezték, ezeknek az eső nem árt.

Gyenge hozatal mellett elkelt mintegy 4—500 métermázsza buza és 5—600 métermázsza tengeri 10—15 fillérrel olcsóbb áron.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységét véve alapszámításnak, korona értékekben:

Buza I-ső minőségű 7-05—7-15.

Buza közép 6-90—7-00.

Tengeri 5-70—5-80.

Rozs névleges jegyzés 5-80—5-90.

Arpa névleges jegyzés 5-20—5-30.

Zab névleges jegyzés 5-10—5-20.

Az irányzat lanyha.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1908. április 16-tól 30-ig. Személyszállítás 1908. április 16-tól 30-ig 17125 személy, bevétel 3369 korona 80 fillér, 1902. április 16-tól 30-ig 16571 személy, bevétel 3178 korona 20 fillér, 1903. január 1-től április 30-ig 126603 személy, bevétel 25781 korona 30 fillér, 1902. január 1-től április 30-ig 127372 személy, bevétel 25327 korona. Teherszállítás 1908. ápr. 16-tól 30-ig 1888700 klg., bevétel 2192 korona 94 fillér, 1902. április 16-tól 30-ig 1586500 klg., bevétel 1742 korona 25 fillér, 1903. január 1-től április 30-ig 15380610 klg., bevétel 17614 korona 76 fillér, 1902. január 1-től április 30-ig 11400700 klg., bevétel 13204 korona 20 fillér.

— Fizetéseképtelenségek Ehrnstein Lipót budapesti disztlárkereskedő százezer korona passzívával fizetéseképtelenné vált. Lepin J. kaukázusi cég hétszázhuszezer korona passzívával csődbe ment. Az aktívák négyszázötzezer koronára rügnek. Fuchs Rudolf besztercei póztókereskedő cég, amelynek passzívái háromszázötvenezer koronát tesznek ki, ötven százalékos kiegyezést ajánl. A cég aktívái százhetvenötezer koronát tesznek ki.

Sz es z ü z l e t.

— Május 5. —

Mai jegyzésünk: Készárt nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 18 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szűrtől mostok 12-80—13— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 5. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 124—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 131—2 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 130—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 130—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 130—1 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 128—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 124—6 fillérig.

Sertéselőzetés. Május 2. napján volt készlet 43,273 darab, május 3. napján félhajtott 1796 darab, május 3. napján elszállított 888 darab, május 4. napján maradt készlet 44,201 darab. Üzlet: Bányadt.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árf. és értéktőzsdém.

Budapest, május 5.

Magyar aranyáradék 4%	121.25
Magyar koronááradék 4%	99.50
Magyar arany 4%	92.50
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	203.—
Hazaszabályozási és szegedi kölcsön	158.—
Oszták papírjárdék	100.50
Oszták járadék ezüst	100.50
Oszták járadék arany	121.50
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	154.—
Oszták-magyar bankrészevény	1815.—
Magyar hitelbankrészevény	724.50
Oszták hitelbankrészevény	673.—
Oszták-magyar államvasut	686.75
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Hémet birodalmi marka	116.95
London	239.75
Páris	95.30
30 márkás arany	23.40

Legjobb jégszekrények,

melyek kevés jéggel kitűnően hűtenek. — Kaphatók:

Szabó Albert

üveg-, lámpa- és porcelán-kereskedésében. Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Telefon-szám: 239.

Ponta Vazul

egyenruha és uri szabó

Aradon, Pécskai-ut 6. szám.

Készít mindennemű egyenruhákat pontos előírás szerint, ugymint uri ruhákat a legújabb divatu szövethől és sikkés szabás és jutányos árak mellett.

Uhereczki Géza

kárpitos és díszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3 sz.

Elvállalok mindennemű kárpitos és díszítő munkákat a legegyszerűbbtől a legdizsesebb kivitelig, u. m. biliárd-asztal behuzását jutányos árak, pontos és gyors kivitelben, úgy helyben, mint vidéken. Javításokat olcsón eszközölök.

Telephon 364. sz.

Legolcsóbb óra, kerékpár és varrógép javítóműhely.

Ascher Ferencz és Társa

órák és műszerészek.

ARAD, Deák Ferencz-utca 39.

(szemben a Vas-szállodával.)

Ajánlják magukat mindennemű órák javítására 2 évi jótállás mellett, ugymint kerékpár, varrógép, ír- és kötőgépek, graphopon, beszélő és zenélő-gépek javítására, továbbá villany-csengő és telephon berendezésekre úgy helyben, mint vidékre jutányos árban, pontos és gyors kivitelben. Nagy raktár varrógép és kerékpár felszerelésekben.

Szeifert János

szobrász

Aradon, Magyar-utca 29. szám.

Ajánlkozik mindennemű

képfaragó munka

stilszerű kivitelére, ugymint: butor-, épület- és templomfaragványokra, továbbá a szobrászszakmába vágó munkákra; folytonos választékú képmunkát tartok raktáron, melyet a legolcsóbb árban számítok.

Tervrajzokat ingyen készíték. 188

HOLLEITER FERENCZ

uri és egyenruha készítő

Arad, Boros Béni-tér 29.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden uri és egyenruhának a legjobb divat és előírás szerint a legjobb anyagból való elkészítésére, jutányos árak, pontos és gyors kivitelben. Ugyiszintén javítások, átalakítások jutányosan elfogadtnak. A n. é. közönség pártfogását kérem

185 illő tisztelettel
Holleiter Ferencz.

Santonicum.

Egy régi híres Elixír a forró égáju Olaszország gyógyfüvelből előállítva, mely most már némethonban is be van vezetve.

Kitűnő gyomorerősítő szer és óvszer gyomorbajok ellen, melyek az emésztési gyengeségekből származnak.

Elmulasztja az elgyengülést, a sárgaságot, tej és gyomor-fájást, hányingert, étvágytalanságot, (a mik gyomorhurutból erednek) az emésztési zavarokat, erős székrekedést, vértisztatlanságot és alhasbajokat. Azonfelül korhelykedésnél rögtön kijózanító szer. 1 palaezk 1 korona 20 fillér.

Kapható: 2671

Hajós Árpád, gyógyszerész urnál Arad.

Vezérképviselő: Dittmont Frigyes, Budapest.

Miért szenved ön? ha biztos kijelentés van a gyógyulásra minden még oly régi seb is meggyógyul és mentve lesz minden fájdalmas méttől, ha

Thierry Adolf egyedül valódi

CENTIFOLIA KENŐCSÖT

használja kiváló hatással sebek gyógyulására és fájdalmak enyhítésére felülmulhatatlan. A valódi Centifolia szappan alkalmazható: mellfájás ellen gyermekágyasoknál, a tejáradat csökkenésénél, mellkeményedésnél, csúszos állapotoknál, nyílt sebeknél, dagadt lábaknál és csontszu ellen vágás, szúrás, lösebek és ütéseknél, genyvedes sebek, Carbunkulus és minden égési sebek ellen. Fagyos testrészeknél, fekvés által előidézett sebeknél, betegknél, gyermeksebeknél stb.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek bei Rohitsch-Sauerbrunn.
A. Thierry in Pragrad.

THIERRY A. gyógyszerész balsam és centifolia kenőcse.

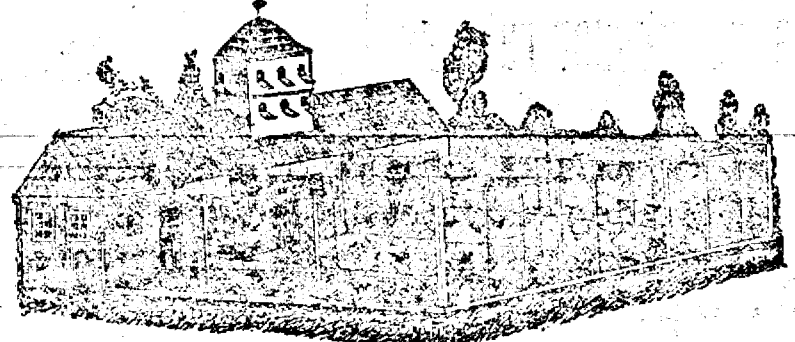
Ezen két gyógyszerünkben utólrhetetlen szer nincs kitéve megromlásnak, hanem ellenkezőleg, mentől régebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, ugyiszintén nem szenvednek sem a fegyől, sem a forróságtól, miért is minden időben alkalmazhatók. Csaknem mindig eredményt és segítséget hoznak, mindenesetre azonban, hogy nem szabad hamisítványokhoz, vagy érték- és hatástalan ugynevezett pótszerekhez nyulni, mely csak ezáltal pénzkidobás, hanem tartasuk magunkat ezen két régóta bevált, olcsó, megbízható s a mellett teljesen ártalmatlan, világhírű szerre, melyeket minden háznál készletben kellene tartani. Ahol nem kapható a valódiság minden ismertetőjével, rendeljük egyszerűen direkt a következő címzen:

THIERRY (A.) gyógyszerész védangyal-gyógyszertára Pragrad, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Budapesti főraktár: Török J. gyógyszerésztárában, Király-utca. Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésztárában és Bécsben Brády C. gyógyszerésznél.

Fischer Károly

sodronyszövet, fonat, sziltaárak és aczélsodrony ágybetétkészítő
Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Ajánlja különféle sodronyszövet készítményeit, ugymint: réz, vas és ciznezett sodronyszövetek, melyeket raktáron tartok, főképp malmok, gyárak és gazdasági czélokra, ugyiszintén

Bacher-féle szelelő rostához való sziták.

Készíték alkalmas kézi- és gépsodronyfonatók kertek, ligetek, tyukuarok és vadászordók bekerítéséhez, föld, kavics, homok és kőszán áthányó rosták vaskerettel építésű, bányá és kertészeti czélokra. Pincze és magtárablakokhoz rostélyek. — Szikrafogók mozdony és gyári kéményekre. — Rugganyos aczélsodrony-ágybetéteket vas- és faállványokra, melyek könnyű tisztántartása által igen ajánlhatók. Különféle szőr-, vas-, réz- és selyem-sziták, dohány-dobok és dob-sziták, valamint minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyak a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett elkészítetnek.

Bőr-tisztító „GLOBIN“

az eddig létezőket messze fölülmulja. Globin a bőrnek a legszebb fényt adja, simulékony és tartós.

Pótolhatatlan a Chevreau, Box-Calf és lack-bőrök épségben tartásához.

Kapható Aradon fekete és színesben:

Aradi és vidéke iparosok bőripari raktárszövetkezte. Kuttin Gyula cipőkereskedés. Leichter Lipót bőrkereskedés. Wolf János cipész. Kutányi J. cipőkereskedés. Weinberger János cipőkereskedés. Spitzer Jakab bőrkereskedés. Weisz és Rosenberg bőrkereskedés. Marek Samu és fia bőrkereskedés. 841

Nincs többé hajhullás!

nincs korpásodás!!

A Dr. Kaposy tanár-féle Hajelixir az egyedül álló legjobb fejcosmeticum.

A fejbőr tisztítására, különösen pedig a korpaképződés, az általa okozott fejbőrviszketegség és hajhullás megakadályozására kiváló készítmény. Egy üveg egy pár hónapra elegendő, ára 1 frt.

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitűnő hatásu

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít. Ara egy üvegnek 70 fillér.

A fogcosmetical téren páratlanul áll a

Venus antisept. fogpép,

hófehér fogak eléréséhez felülmulhatatlan készítmény, 1 doboz egy pár hónapra elegendő, ára 60 kr.

Az üres tégely 10 krajczárral visszaváltatik. Próbadohoz 85 kr.

A fenti szerek kaphatók 126

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyszeti laboratoriumában
Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

120 drb. Gyermekkoscsi érkezett!

— 5 forinttól 35 forintig. —

Porter Vilmos Nagy Áruháza Arad, Szabadság-tér!

APRÓ HIRDETESEK.

Kereskedő segéd,

ki a vas-szakmában tökéletesen jártas, magyar, német és román nyelvet bírja, azonnal felvétetik. Magyar és németül irt ajánlatok, a fizetési igények megjelölésével, Hartmann Soma aradi céghez küldendő. 1086

Balaton.

Gunynak nevezni félreértés. Csak szóval közölhető leírhatlan állapot. Hol találok rokon lelket, melyért srvdörő. Nem kell ismét ógelvg válnom, midőn az maradtam. Ugyanannak tarthatom? 1083

Kényelmes uri lakás

magányos házban, áll négy szoba, fürdőszoba, konyha, üvegezett folyosó és hozzávaló mellékhelyiségekből, kiadó. Bővebbet a helyszínén, Lipót-utca 8/c. 1078

Lakást keresek.

Négy nagy szobás lakást keresek augusztusra a főtéren, vagy annak közelében. Ajánlatot „Nagy szobák” czímen a kiadóhivatalba kérek

MÁLY ALBERT

kalapos mester

Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalma-kalap-festést, tisztítást és átalakításokat, a legújabb divat szerint. 152

Czylinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít. Vidéki megrendelések is elfogadtnak.

Háziasszonyok figyelmébe!

Kókuszsszir

használható főzésnél, sütésnél vaj, lúdszir, disznózsir helyett. A kókuszsszir teljesen szagtalan, használatban szapora, kellemes és egészséges, cukor- és gyomor-bajosoknak is ajánlható. Ötkilós postadoboz utánvétellel bérmentve bárhová 8 korona. Nagyobb rendelmenynél megfelelően olcsóbb. Megrendelési cím: 1073

Klein Regina, Tolcsva.

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.
Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gummit és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

Van szerencsém a t. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy helyben, Andrassy-tér 20-ik szám alatt (Weinberger János cipészüzletének tőszomszédságában) egy a mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő

női kalap üzletet nyitottam.

Raktáron tartom a legizlésebb párisi és bécsi modell kalapokat.

Az árak meglepően olcsók.

Javításokat és átalakításokat, olcsón és a legjobb izléssel eszközölök. A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kéri

Mademoiselle Serah

(Löwenberg S.)

775

Andrassy tér 20. sz.

Zálogczédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Ladics Pál

szobafestő és mázó

Wesselényi-utca 47. sz.

Ajánlja magát a n. é. építő vállalkozóknak, valamint a nagyközönségnek minden e szakmába vágó munkáknak a legjobb kivitelben való elkészítésére

a legolcsóbb árak mellett.

Lakásoknak féregmentessé tételét is elvállalja. 283

Permetezők

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetezők alkatrészei a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy megromlálni nem képes. Ára 32 kor., 3 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 308

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsovok.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummizott kendertömítők és kutak. Mindennemű javítások elfogadtnak.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini” (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.)

798